

also boosts students' confidence, participation, and language retention. Game-based learning offers a developmentally appropriate approach for primary school children, turning passive language input into active, enjoyable experiences. Future research should explore longitudinal impacts of gamification, cross-cultural applicability, and how specific game mechanics (e.g., narrative vs. point scoring) influence cognitive and emotional engagement. Teachers are encouraged to integrate gamified strategies mindfully, ensuring alignment with educational objectives and students' emotional well-being.

REFERENCES

- 1) Anderson, L. W., & Krathwohl, D. R. (2001). *A taxonomy for learning, teaching, and assessing: A revision of Bloom's taxonomy of educational objectives*. New York: Longman.
- 2) Deterding, S., Dixon, D., Khaled, R., & Nacke, L. (2011). From game design elements to gamefulness: Defining gamification. In *Proceedings of the 15th International Academic MindTrek Conference*.
- 3) Hamari, J., Koivisto, J., & Sarsa, H. (2014). Does gamification work? – A literature review of empirical studies on gamification. In *47th Hawaii International Conference on System Sciences*
- 4) Leontiev, A. N. (1972). *Problems of the Development of the Mind*. Moscow: Progress Publishers
- 5) Ryan, R. M., & Deci, E. L. (2000). Intrinsic and extrinsic motivations: Classic definitions and new directions. *Contemporary Educational Psychology*, 25(1), 54–67.
- 6) Vygotsky, L. S. (1978). *Mind in Society: The Development of Higher Psychological Processes*. Harvard University Press

SUN'IY INTELLEKT – YOSHLAR CHO'NTAGIDAGI OLIM

Oteniyazov Azizbek Maxsetbay uli
Qoraqalpoq Davlat Universiteti talabasi

“Biror marta telefon sizga ustozlik qilganini his qilganmisiz?” Men qilganman. Har kuni yonimda yuradigan bu kichkina qurilma menga nafaqat do'st, balki o'qituvchiga aylandi. Ayniqsa ingliz tilini o'rganishda bu aniq sezildi. Men ilgari yangi so'zlarni yodlab qolishda qiynalardim. Ammo sun'iy intellekt asosidagi yordamchi dasturlar orqali TOG (Tarjima–Obraz–Garmonizatsiya) usulini bir necha oy davomida mashq qilganimdan so'ng, bu muammo menga yoqimli odatga aylandi.

ChatGPT bilan har kuni so'z o'rganish, ularni gapda mashq qilish, hatto o'zimga kichik imtihonlar tashkil qilish — bularning barchasi smartfonim orqali amalga oshdi. Ustozlarim darsdan keyin dam olayotgan paytda, mening "cho'ntakdagi olimim" uxlamasdi. U meni tinglardi, tushuntirardi, hatto ba'zida kuldirardi. Bu oddiy texnologiya emas edi — bu mening rivojlanishimning o'zak quroli edi.

1. Ingliz tilida so'z boyligimning oshishiga sabab bo'lgan sun'iy intellekt. TOG usuli haqida eshitganmisiz? TOG – bu so'zlarni uzoq muddat eslab qolish uchun ishlatiladigan uch bosqichli usul: Tarjima – Obraz – Garmonizatsiya. Keling, bu usul qanday ishlashini oddiy misol orqali tushuntiraman.

Masalan, ingliz tilidagi “glass” (shisha) so'zini olaylik:

- Tarjima (T) – “glass” so'zining tarjimasi – “shisha”.
- Obraz (O) – bu so'zni talaffuziga o'xshash o'zbekcha so'zga o'xshataman. Men “glass”ni “gilos”ga o'xshataman.
- Garmonizatsiya (G) – endi bu ikki obrazni birlashtiraman: ko'z oldimga gilos bilan to'ldirilgan shisha stakan keladi. Bu obrazni tasavvur qilganimda, so'zni unutish juda qiyin bo'ladi.

Mana shu usul orqali har kuni bir necha soʻzlarni yodlayman. Qolaversa, bu faqat yodlash emas – bu ijodiy jarayon.

Ingliz soʻz boʻyligim qanday oshdi?

Avvallari darsda eshitgan soʻzlarim tezda unutilardi. Ammo TOG usuli orqali har bir soʻzni tasavvur bilan bogʻlab oʻrganishni boshladim. Misol uchun “window” (deraza) soʻzini “win” (yutmoq) va “do” (qilish) deb ajratdim. Tasavvur qiling: deraza orqali musobaqani tomosha qilayotgan odam “yut!” deb qichqiryapti. Bu oddiy, lekin juda samarali.

Ammo bu usulni muntazam qoʻllab turish uchun doimiy sherik kerak. Menda esa bu sherik — ChatGPT boʻldi. Har kuni yangi soʻzlarni unga yozardim, u menga ularni toʻgʻri talaffuz qilishni, gaplarda ishlatishni va eng asosiysi uzoq vaqtga eslab qolishni oʻrgatardi. Shunchaki yodlash emas, balki soʻz bilan yashash odatiga aylangan edi bu jarayon. ChatGPT uchun prompt:

“Sen dunyodagi eng kuchli mnemonistsan. Mening vazifam chet tili soʻzlarini eslab qolishdir. Sen menga ushbu soʻzlarni TOG usulida yodlashimga yordam berishing kerak.

TOG usuli:

T - Tarjima: Soʻzning maʼnosini bilish va tasavvur qilish.

O - Obraz: Chet tili soʻzining talaffuziga oʻxshash oʻzbekcha sozlarni topish.

G - Garmonizatsiya: Obrazlarni bir-biriga bogʻlash.

Sen qiladigan ish:

Men senga xorijiy soʻzni yuboraman. Sen bu soʻzning talaffuziga oʻxshash oʻzbek tilidagi kamida 5 ta obraz topib berasan. Obrazlarni qisqa va sodda ifoda qilasan. Quyida senga buning bajarilishidan bitta namuna tashlayman.

Namuna:

Chet tili soʻzi: Tree [tri]

Obrazlar:

Tirik - Tirik, yashayotgan narsa.

Tri (3) - Rus tilida 3.

Teri - Hayvon terisi.

Tur - Daraxtning turli xil shakli.

Tir - Mahkam ushlab turuvchi narsa (miltiqdan otish joyida ishlatiladi).

Eslatma, topgan xorijiy soʻzning tushunarli, ogʻzaki nutqda ishlatiladigan, oʻta badiiy va qadimiy soʻz boʻlmasligi zarur.”

Shu sabab ingliz tilidagi ishonchim kuchaydi va hozirda men bu bilimimni boshqalarga oʻrgatish darajasiga yetdim.

2. Oʻzimni ifoda etishdagi jasoratim oshdi.

Avvallari jamoat oldida soʻzlashishdan choʻchirdim. Gaplarim chalkashib ketar, fikrimni aniq bayon qila olmasdim. Keyin sunʼiy intellektidan foydalana boshladim — nutq yozishga, soʻzlarni tahlil qilishga, hatto chiqish oldidan mashq qilishga yordam beradigan vosita sifatida ham. Har bir mavzuni unga topshirar, u esa menga silliq va loʻnda gapirishni oʻrgatardi. Bir kuni oʻzimga: “Demak, sen ichingdagi fikrlar ham aslida kuchli, faqat uni toʻgʻri ifoda etish yoʻlini topmagansan”, dedim. Aynan shu oʻzgarish meni koʻpchilik oldida dadil gapirishga undadi.

3. Kreativ fikrlarimni yozishga yordam bergan raqamli doʻstim.

Mening telefonim endi faqat aloqa vositasi emas, u mening yozuvchi doʻstim. Qachon biror yangi gʻoya kelsa, uni eslab qolish, uni tahlil qilish va ijodiy formatga keltirish uchun ChatGPTʼga murojaat qilaman. U meni nafaqat tushunadi, balki fikrimni kengaytiradi, menga savollar beradi, menga yangi nigoz beradi. Oʻzimni koʻproq yozishga, oʻrganishga va tafakkur qilishga undaydigan bu kuch — aynan texnologiyadir.

Texnologiya baʼzilar uchun faqat gadjet, faqat oʻyinchoq yoki chalgʻituvchi vosita boʻlishi mumkin. Ammo men uchun bu imkoniyatlar eshigi, fikrlarimni ifoda etish vositasi va oʻzimni topish yoʻlida ishonchli hamrohga aylandi. Har kuni yonimda yuradigan sunʼiy intellekt yordamida men

nafaqat ingliz tilini yaxshiladim, balki o'z ustimda ishlash, fikr yuritish, ijod qilishni o'rgandim. Endi men ishonch bilan ayta olaman:

Har kimning cho'ntagida bir olim bor. Faqat uni eshitish, undan foydalanish va imkoniyatga aylantirish kerak, xolos.

Kelajak biz bilan. Faqatgina mobil ilovalar emas, balki kuchli niyat, sabr va texnologiyadan to'g'ri foydalana olgan yoshlar orzularini haqiqatga aylantira oladi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. ChatGPT, OpenAI sun'iy intellekt modeli, <https://chat.openai.com>
2. TOG usuli orqali til o'rganish, Tilshunoslik portali, <https://lingvo.uz/tog-metodi>
3. Sun'iy intellektning ta'limdagi roli, DigitalEducation.uz, 2024

ИСПОЛЬЗОВАНИЕ КЕЙС-МЕТОДА В ОБУЧЕНИИ СТУДЕНТОВ-МЕДИКОВ РУССКОМУ ЯЗЫКУ КАК ИНОСТРАННОМУ

*Айбергенова Айнура Рустемовна
докторант КГУ им.Бердаха*

Аннотация. В данной статье рассматривается метод кейс-стади (case study) как эффективный инструмент обучения студентов медицинских вузов русскому языку как иностранному. Подчеркивается важность активных методов обучения в формировании профессионально-ориентированной языковой компетенции. Анализируются преимущества кейс-метода в сравнении с традиционными подходами, приводятся примеры конкретных кейсов, используемых в образовательном процессе, а также обсуждаются возможные трудности и пути их преодоления.

Ключевые слова: кейс-метод, профессионально ориентированное обучение, русский язык как иностранный, медицинская коммуникация, студенты-медики.

Современные подходы к обучению иностранному языку в высшей школе требуют отхода от традиционных методов, основанных на механическом запоминании слов и грамматических конструкций, в сторону коммуникативного и проблемно-ориентированного обучения (Гальскова, 2018, с. 45). Особенно это актуально для студентов медицинских вузов, которым необходимо не просто овладеть русским языком, но и научиться эффективно использовать его в профессиональной деятельности.

По данным Всемирной организации здравоохранения, более 60% врачебных ошибок связаны с проблемами коммуникации (WHO, 2022, с. 12). Это подчеркивает необходимость целенаправленного формирования навыков профессионального общения у студентов-медиков.

История и теоретические основы кейс-метода

Кейс-метод берет начало в 1870-х годах, когда он был впервые применен на юридическом факультете Гарвардского университета. В последующие десятилетия данный метод получил широкое распространение в экономическом и бизнес-образовании, а затем стал активно использоваться в педагогике, медицине и других областях (Захарова, 2021, с. 67).

В основе кейс-метода лежит принцип активного обучения, который предполагает вовлечение студентов в процесс решения проблемных ситуаций, максимально приближенных к реальным. В отличие от традиционных методов, основанных на механическом усвоении информации, кейс-метод стимулирует развитие аналитического мышления, аргументации, самостоятельного принятия решений и группового взаимодействия (Маслов, 2022, с. 54).